W historii Kościoła są sobory, które zdefiniowały kluczowe dogmaty, takie jak Sobór Nicejski (325 r.) czy Sobór Efeski (431 r.). Istnieją jednak także mniej znane sobory, które odegrały kluczową rolę w organizacji i dyscyplinie kościelnej. Jednym z nich jest Sobór Trullański, który odbył się w Konstantynopolu w 692 roku.

Sobór ten, znany również jako Sobór Piąto-Szósty (łac. Quinisextum), został zwołany jako uzupełnienie kanonów dyscyplinarnych V i VI Soboru Powszechnego. Jego celem było ustanowienie jasnych norm moralnych i liturgicznych dla całego Kościoła. W tym artykule przyjrzymy się jego genezie, decyzjom oraz znaczeniu dla współczesnych chrześcijan.

---

1. Kontekst historyczny: Dlaczego zwołano Sobór?

VII wiek był okresem wielkich wyzwań dla chrześcijaństwa. Cesarstwo Bizantyjskie, pod rządami cesarza Justyniana II, zmagało się z ekspansją islamu, który podbił rozległe tereny chrześcijańskie na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej. Jednocześnie istniały napięcia teologiczne i dyscyplinarne między Kościołem Wschodu i Zachodu.

V Sobór Powszechny (553 r.) oraz VI Sobór Powszechny (680-681 r.) skupiły się na zwalczaniu herezji, takich jak monoteletyzm (doktryna głosząca, że Chrystus posiadał jedną wolę boską, a nie ludzką). Nie ustanowiły one jednak żadnych kanonów dyscyplinarnych, pozostawiając lukę w prawie kościelnym.

W odpowiedzi na tę potrzebę cesarz Justynian II zwołał Sobór Trullański w Konstantynopolu w 692 roku, aby uregulować życie moralne i liturgiczne Kościoła.

---

2. Przebieg i decyzje Soboru

W obradach uczestniczyli głównie biskupi ze Wschodu. Uchwalono ponad 100 kanonów dotyczących moralności, liturgii i dyscypliny duchowieństwa. Oto najważniejsze z nich:

a) Potwierdzenie celibatu kapłańskiego… z wyjątkiem Wschodu

Podczas gdy na Zachodzie obowiązywał już obowiązkowy celibat kapłanów, Kościół Wschodni potwierdził prawo żonatych kapłanów i diakonów do życia małżeńskiego, podczas gdy biskupi

mieli pozostać celibatariuszami.

b) Regulacje dotyczące życia monastycznego

Sobór podkreślił konieczność życia w ubóstwie i posłuszeństwie dla mnichów. Zakazano im opuszczania klasztorów bez zgody przełożonych, aby uniknąć zgorszenia i nieporządku.

c) Normy liturgiczne i praktyki ascetyczne

Sobór zakazał postu w soboty (z wyjątkiem Wielkiej Soboty), co było sprzeczne z praktyką zachodnią. Ponadto zabroniono spożywania krwi oraz pokarmów ofiarowanych bożkom, zgodnie z nakazem apostolskim:

„Powstrzymujcie się od ofiar składanych bożkom, od krwi, od mięsa uduszonych zwierząt i od nierządu” (*Dz 15,29*).

d) Potępienie niemoralnych zachowań

Sobór surowo potępił cudzołóstwo, lichwę i niemoralne praktyki, wymagając od duchowieństwa i wiernych życia w czystości i cnocie.

---

3. Punkt sporny: Konflikt z Rzymem

Jednym z najbardziej kontrowersyjnych aspektów Soboru Trullańskiego było przyjęcie kanonów krytykujących niektóre zwyczaje zachodnie, co doprowadziło do napięć z papieżem w Rzymie.

Na przykład potępiono niektóre elementy liturgii łacińskiej oraz zabroniono diakonom wschodnim noszenia szat liturgicznych typowych dla Zachodu.

Papież Sergiusz I (687-701) odmówił zatwierdzenia Soboru w całości, chociaż niektóre jego kanony zostały później przyjęte indywidualnie przez Kościół łaciński. Ten konflikt był kolejnym krokiem ku wielkiej schizmie między Wschodem a Zachodem, która nastąpiła w 1054 roku.

---

4. Co Sobór Trullański mówi nam dzisiaj?

Ponad 1300 lat po tym wydarzeniu, Sobór Trullański pozostaje świadectwem troski Kościoła o moralność i porządek liturgiczny. Jakie nauki możemy z niego czerpać dzisiaj?

a) Dyscyplina jest niezbędna w życiu chrześcijańskim

W czasach, gdy normy moralne są często relatywizowane, Sobór przypomina nam, że życie chrześcijańskie wymaga dyscypliny i samokontroli. Święty Paweł pisze:

„Każdy, kto staje do zapasów, od wszystkiego się wstrzymuje. Oni, aby zdobyć przemijającą koronę, my zaś – nieprzemijającą." (*1 Kor 9,25*)

b) Jedność Kościoła wymaga pokory i miłości

Podziały między Wschodem a Zachodem, które ujawniły się podczas Soboru, uczą nas, że jedność Kościoła wymaga pokory i wzajemnej miłości. Jezus modlił się:

„Aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie." (*J 17,21*)

c) Kościół musi odpowiadać na wyzwania swoich czasów

Tak jak Sobór Trullański stawił czoła wyzwaniom moralnym i liturgicznym VII wieku, Kościół dzisiaj musi z odwagą i wiernością Ewangelii odpowiadać na współczesne kryzysy, takie jak rozpad rodziny, sekularyzacja i utrata sacrum.

---

5. Podsumowanie: Sobór, który nadal przemawia do Kościoła

Sobór Trullański, choć mniej znany niż inne sobory, pozostawił trwały ślad w dyscyplinie kościelnej. Pokazał, że Kościół, wierny Ewangelii, jest powołany do życia w świętości i porządku moralnym.

W naszych czasach relatywizmu moralnego i kryzysu duchowego, Kościół wciąż potrzebuje jasnych norm i dyscypliny, aby pozostać wiernym Chrystusowi. Sobór przypomina nam, że wiara to nie tylko wierzenia, ale także konkretne czyny, które odzwierciedlają Ewangelię.

Niech znajomość historii Kościoła pomoże nam głębiej przeżywać naszą chrześcijańską tożsamość, w wierności Chrystusowi i Jego Kościołowi.

„Bądź wierny aż do śmierci, a dam ci wieniec życia.” (*Ap 2,10*)